

Yttrande

Sverigedemokraterna

Datum 2025-06-01

Ärende nr SLK-2025-00430

Yttrande angående – Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Tre rapporter från Boverket om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda (rapporterna 20253, 20256 och 20258)

Yttrande

Rapporten 2025:6 – Översyn av systemet med energideklarationer

Det framstår som om Boverkets förslag till stor del behövs, med anledning av det reviderade direktivet. Det är viktigt att energideklarationssystemet uppdateras så att det uppfyller de nya minimikraven enligt direktivet. Samtidigt noterar vi att Boverket föreslår att lägga in skrivningar om energirenoveringsplan i lagtext, trots att direktivet inte kräver det. Att upprätta ett renoveringspass – vilket är den föreslagna benämningen från Boverket – är enligt direktivet frivilligt för ägare av byggnader och byggnadsenheter. Vi har därför frågetecken kring om detta behöver tas upp i lagtexten, eller om det kan hanteras på annat sätt, exempelvis genom riktlinjer eller informationsinsatser. Vi ser helst att överimplementering undviks.

Rapporten 2025:8 – Hållbar mobilitet

Boverkets förslag att införa förändringar som egenskapskrav i PBL och PBF framstår som det bästa alternativet till hur regleringen ska ske. Det andra alternativet, att införa mer omfattande reglering i annan form, skulle innebära ökad administrativ och juridisk komplexitet. Vi vill att reglering hålls nere så mycket som möjligt, och att flexibilitet bibehålls i tillämpningen. När det gäller möjligheter till undantag från direktivets krav anser vi att dessa bör kunna tillämpas i praktiken, och att undantag utifrån kostnaden vid ombyggnad bör preciseras och framgå i PBF.

Rapporten 2025:3 – Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

Utifrån kraven i direktivet framstår Boverkets överväganden och förslag till anpassning av svensk lag som rimliga. Det är viktigt att definitioner och metodval tydliggörs och harmoniseras, och att regelverket möjliggör en praktisk tillämpning av kraven på solenergianvändning. Förslagen verkar vara väl förankrade i direktivets innehåll och proportionerliga i förhållande till det svenska rättssystemet.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-05-20

Ärendenummer SLK-2025-00430

Handläggare

Ann-Marie Lindell

Telefon: 031-368 02 21

E-post: ann-marie.lindell@stadshuset.goteborg.se

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet – Tre rapporter från Boverket om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Yttrande över remiss Tre rapporter från Boverket om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, översänds till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har den 20 mars 2025 översänt remissen Tre rapporter från Boverket om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda. Sista svarsdatum är den 16 juni 2025.

Boverket har lämnat förslag på författningsändringar för genomförande av det omarbetade EU-direktivet 2024/1275 om byggnaders energiprestanda (Energy Performance of Buildings Directive – EPBD). Det omarbetade EU-direktivet är ett led i det så kallade 55-procentpaketet som syftar till att bidra till EU:s klimatmål till 2030 och medlemsstaterna ska sätta de lagar och andra författningar i kraft som krävs. Boverket kommer att göra en fullständig konsekvensutredning för det fall direktivets krav införlivas genom föreskrifter.

Stadsledningskontoret poängterar i yttrandet att det inte är rimligt att val av tillförselsystem ska påverka en byggnads redovisade energiprestanda. För att åstadkomma teknikneutralitet mellan fjärrvärme och värmepumpslösningar krävs att relationen mellan viktningssfaktorerna för el respektive fjärrvärme motsvarar värmefaktorn i en värmepump. I de fall där fjärrvärmens klimatpåverkan ska beräknas och redovisas är det av avgörande betydelse att Boverket inte tillskriver fjärrvärmen fossila utsläpp från avfallsförbränning, utan att dessa allokeras till plastproducenterna.

Vidare föreslår stadsledningskontoret att Boverket utformar systemet för energideklARATIONER så att de så tydligt som möjligt visar de egenskaper som har störst betydelse i den svenska kontexten. Det innebär att uppgifter om energibehov och framförallt effektbehov redovisas på framsidan av deklARATIONEN, vid sidan av de obligatoriska parametrarna.

Stadsledningskontoret vill lyfta fram att det är viktigt att användarperspektivet samt en kostnadseffektiv hantering styr när det gäller nya krav på utbyggnad av laddpunkter och laddinfrastruktur snarare än exakta krav på tekniska lösningar.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till förslaget att benämna byggnader som nollutsläppsbyggnader jämfört med tidigare motsvarande krav att nya byggnader ska vara nollenergibyggnader.

Stadsledningskontoret ser positivt på att begreppet ”laddning av fordon” i plan- och bygglagen föreslås breddas till ”hållbar mobilitet” så att även cykelparkeringar innefattas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Författningsförslagen innebär i sig ingen påverkan vad gäller kostnader och intäkter för staden. De nya högre kraven i det omarbetade direktivet kommer att införlivas genom ändringar i Boverkets föreskrifter. Nivåer föreslås fastställas i kommande föreskrifter och ligger utanför denna remiss.

Staden kommer påverkas generellt av EPBD-direktivet gällande exempelvis investeringar i energieffektiviseringsåtgärder, genomförda energideklarationer, uppförande av laddplatser och cykelparkeringar vilket kan generera ökade investeringskostnader. Samtidigt kommer investeringarna att kunna leda till såväl energibesparingar som effektbesparingar vilket i sin tur kommer att leda till lägre driftskostnader.

Bedömning ur ekologisk dimension

EU-direktivet EPBD bidrar till ökad måluppfyllelse för stadens miljö- och klimatprogram genom att energianvändning och klimatpåverkan minskar då det genomförs. Miljö- och klimatpåverkan vid implementering av EPBD i svensk lagstiftning kan bedömas i sin helhet först när förslag på föreskrifter finns på plats.

Bedömning ur social dimension

Syftet med EPBD direktivet är att minska energianvändningen i byggnader i Europa och på så sätt bidra till EU:s klimatmål till 2030. Då effekter av klimatförändringar har stor påverkan på människors liv förväntas direktivet bidra positivt till den sociala dimensionen då det genomförs.

Bilagor

1. Sammanfattning av rapporterna 2025:3, 2025:6 och 2025:8
2. Förslag till yttrande

Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har den 20 mars 2025 översänt remissen Tre rapporter från Boverket om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda. Göteborgs stads yttrande ska ha kommit in till klimat- och näringslivsdepartementet senast den 16 juni 2025.

Beskrivning av ärendet

Göteborgs Stad har beretts möjlighet att svara på Klimat- och näringslivsdepartementet remiss Tre rapporter från Boverket om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda (rapporterna 2025:3, 2025:6 och 2025:8).

Ärendet har remitterats till exploateringsförvaltningen, Förvaltnings AB Framtiden (Framtiden), Göteborg Energi AB (Göteborg Energi), Göteborgs Stads Parkerings AB (Parkeringsbolaget), Higab AB (Higab), miljöförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, stadsfastighetsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen.

Framtiden, Göteborg Energi, Higab, miljöförvaltningen, Parkeringsbolaget samt stadsfastighetsförvaltningen har inkommit med svar, övriga har avstått från att svara. Bolag och förvaltningar har inte nämnd- eller styrelsebehandlat svaren på grund av kort svarstid till departementet.

Boverket har lämnat förslag på författningsändringar för genomförande av det omarbetade EU-direktivet 2024/1275 om byggnaders energiprestanda Energy Performance of Buildings Directive (EPBD). Det omarbetade EU-direktivet är ett led i det så kallade 55 %-paketet som syftar till att bidra till EU:s klimatmål till 2030 och medlemsstaterna ska sätta de lagar och andra författningar i kraft som krävs. I denna remiss ingår tre rapporter från Boverket.

Omarbetningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU av den 19 maj 2010 om byggnaders energiprestanda (EPBD) har genomförts som en del av 55 %-paketet. I paketet är ett av flera politikområden inom den europeiska gröna given och syftar till att uppdatera EU-lagstiftningen så att den följer EU:s klimatmål till 2030, att minska nettoutsläppen av växthusgaser inom EU med minst 55 procent jämfört med 1990.

55 %-paketet har omfattat omarbetning av ett flertal förordningar och direktiv, förutom EPBD bland annat direktivet om energieffektivitet (EED)⁴, direktivet om förnybar energi (RED)⁵ och direktivet för EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU-ETS)^{6,7}.

Bakgrunden till det omarbetade direktivet är att byggnader på unionsnivå i dag står för 40 procent av den energi som används och 36 procent av de energirelaterade direkta och indirekta växthusgasutsläppen och att energiförbättrande renovering av byggnader därför är viktigt för att minska EU:s energianvändning, klimatutsläpp och beroende av gasimport. Direktivet är en del av genomförandet av "renoveringsvågen" från 2020, som bland annat syftar till att fördubbla energirenoveringstakten fram till 2030.

Rapport 2025:3: Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

Denna delredovisning omfattar förslag på ändringar på lag- och förordningsnivå som Boverket bedömer behövs för genomförandet av de artiklar i EPBD som uppdragen omfattar.

Boverket föreslår att de högre kraven från det omarbetade direktivet kommer införlivas genom ändringar i Boverkets föreskrifter, och inte i lag eller förordning. De faktiska kravnivåerna kommer att fastställas i ett senare skede och inbegrips inte i denna remiss. Boverket kommer att göra en fullständig konsekvensutredning för det fall direktivets krav införlivas genom föreskrifter.

Det omarbetade direktivet medför att nya krav på energihushållning och värmeisolering i byggnader behöver införas i byggreglerna samt att ett flertal befintliga krav och beräkningsmetoder för kravnivåernas fastställande behöver ändras. Bland annat införs krav på minimistandarder för energiprestanda på befintliga lokalbyggnader och krav på installation av solenergiteknik. Dessutom införs det nya begreppet nollutsläppsbyggnad.

Aktörer som påverkas är aktörer som äger en byggnad eller låter uppföra en byggnad som omfattas av de föreslagna kraven. Det är framför allt företag men det är även kommuner, regioner, bostadsrättsföreningar, stiftelser och ideella föreningar.

Rapport 2025:6: Översyn av systemet med energideklarationer

De lag- och förordningsändringar som föreslås gällande energideklarationer handlar bland annat om: nya krav på energideklarationer vid ombyggnation eller när byggnaden ägs eller förvaltas av offentliga organ, energirenoveringsplaner samt krav på informationshantering, kontrollsystem och inspektioner.

De viktigaste förslagen i Boverkets rapport:

Energideklarationer

- Nytt krav på att byggnadsägare ska upprätta en energideklaration vid en ombyggnad som innefattar en betydande del av klimatskärmen.
- Nytt krav att det även ska finnas en energideklaration när byggnadens ägs eller används av ett offentligt organ och ofta besöks av allmänheten.
- En regel införs som gör det möjligt för byggnadsägare att genomföra en förenklad uppdatering av energideklarationen utan att dess giltighetstid påverkas.
- Krav på att energideklarationen ska innehålla nya uppgifter, bland andra om byggnadens energianvändning och dess installationer. Rekommendationer som lämnas i energideklarationen ska också innehålla uppgift om hur byggnadens driftrelaterade växthusgasutsläpp kan minskas och en uppskattning av energibesparingen.
- Nytt krav på att när en byggnad bjuds ut till uthyrning eller försäljning ska ägaren av byggnaden eller säljaren se till att uppgift om byggnadens energiprestanda som finns i energideklarationen anges vid annonsering.

Energirenoveringsplaner

- En regel införs om att byggnadsägare frivilligt kan upprätta en energirenoveringsplan för byggnaden. Om det görs så ska den göras av en certifierad energiexpert.

Datautbyte och databas

- Regel om att Boverket får medge direktåtkomst till energideklarationsregistret till kommunal energi- och klimatrådgivning.
- Regel om att Boverket ska publicera information om andelen byggnader i byggnadsbeståndet som har giltig energideklaration på sin webbplats minst två gånger per år.

Rapport 2025:8: Hållbar mobilitet – delrapport uppdrag inom EPBD

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att ta fram vissa underlag för Sveriges genomförande av artikel 14 ”Infrastruktur för hållbar mobilitet” i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 om byggnaders energiprestanda (omarbetning). Det omarbetade direktivet innehåller utökade och fler krav än de som fanns i det tidigare direktivets krav på elektromobilitet och som trädde i kraft i svensk lagstiftning 2020.

Syftet med uppdraget är att ta fram förslag på hur direktivets krav på laddinfrastruktur och cykelparkeringsplatser kan införas i svensk lagstiftning. Kraven i direktivet och hur det ska implementeras handlar om en avgränsad del av Sveriges behov av utbyggd laddinfrastruktur.

Boverket föreslår att det tekniska egenskapskravet i plan- och bygglagen (PBL) ”laddning av fordon” breddas och ändras till ”hållbar mobilitet” vilket innebär att även krav på cykelparkeringar innefattas.

Riksdagen har beslutat att transportsektorn ska minska utsläppen med 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. Regeringen anger i uppdraget att fortsatt elektrifiering av fordonsflottan är viktig för möjligheten att nå ett fossilfritt samhälle. Regeringen anger även att utbyggnaden av laddinfrastruktur bör ske i sådan takt att den bidrar till en snabb elektrifiering av transportsektorn.

För att minimera risken för olönsamma åtgärder och för ett samhällsekonomiskt effektivt genomförande förordar Boverket att direktivet införlivas på en miniminivå genom att de tillkommande retroaktiva kraven enbart omfattar byggnader med bilparkeringar i byggnaden.

Synpunkter från bolag och förvaltningar

Framtiden

Rapport 2025:3: Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

Artikel 5, Fastställande av minimikrav avseende energiprestanda

Framtiden påtalar att det står att ”Dessa krav ska ta hänsyn till en optimal kvalitet på inomhusmiljön...”. I skrivandets stund är det svårt att kommentera kravet då det inte framgår vad som menas med ”optimal kvalitet på inomhusmiljön”. En risk med striktare krav på inomhusmiljö än dagens krav är att det blir svårare att jobba för att minska el- och värmeeffektoppar för bostadsbolag och för de som äger lokaler. Här ser Framtiden en risk för motsatt effekt mot direktivets övergripande syfte samt en risk att inte kunna bidra positivt till det svenska energisystemet. Skulle ”optimal kvalitet på inomhusmiljö” innebära att kyla kan krävas i bostäder kan det leda till drastisk ökning av klimatpåverkan.

Artikel 7, Nya byggnader

Framtiden ställer sig positiv till förslaget att benämna byggnader som nollutsläppsbyggnader jämfört med tidigare motsvarande krav att nya byggnader ska vara nollenergibygnader.

Artikel 9, Minimistandarder för energiprestanda för lokalbyggnader och utvecklingsbanor för progressiv renovering av bostadsbyggnadsbeståndet

Medlemsstaterna ska säkerställa att den genomsnittliga primärenergianvändningen i hela bostads byggnadsbeståndet kWh/(m² *år):

- minskar med minst 16 % jämfört med 2020 fram till 2030,
- minskar med minst 20-22 % jämfört med 2020 fram till 2035.

Om Framtiden översätter minskningstakt till bolagets fastighetsbestånd ser bolaget det som görbart men inte självklart. Framtiden anser att implementeringen av minskningen i landets genomsnittliga primärenergianvändning ska riktas mot de regioner och bestånd där det gör som mest klimatnytta. Göteborgs Stad har högt satta klimatmål och en ambitiös klimat- och miljöplan där fortsatt minskad energianvändning är självklar men att åtgärder måste vidtas där de har som störst effekt på klimatpåverkan.

Generella synpunkter

Framtiden ställer sig inte bakom skrivningarna i kapitel 8.9 ”Konsekvenser för miljön” där det anges att ”Ett övergripande syfte med direktivet är att styra mot mindre energianvändning och indirekt mindre klimatpåverkan”. Framtiden motsätter sig inte direktivets övergripande syfte, utan motsätter sig att lägre energianvändning indirekt alltid innebär en lägre klimatpåverkan. Lägre energinivåer vid nybyggnation och energibesparing vid renovering måste jämföras med den klimatpåverkan tillkommande material (som står för den mest betydande klimatpåverkan) ger upphov till. Flera bestämmelser i direktivet kan bidra kontraproduktivt till direktivets indirekta syfte om att minska klimatpåverkan. Generellt anser Framtiden att detta perspektiv ofta saknas i författningstexten och att direktivet bör anpassas till den svenska kontexten där energioptimering inte alltid leder till faktisk klimatnytta.

Framtiden ställer sig positiva till Boverkets solenergikrav och att utbyggnaden bör styras utifrån elsystemets behov.

Rapport 2025:8: Hållbar mobilitet

Framtiden anser att konsumentperspektivet måste lyftas fram när det gäller tillgång till laddning, snarare än bara den tekniska förberedelsen. Det är tillgången till laddning som bör vägleda kraven.

Vidare menar Framtiden att det finns utmaningar med att nuvarande förslag bygger på att varje fastighet individuellt ska uppfylla kraven. Detta riskerar att leda till suboptimering, både vad gäller miljönytta och ekonomi, särskilt i områden där det är mer kostnadseffektivt att klustra laddplatser för flera fastigheter. Framtiden anser att kraven i stället bör ses på områdesnivå snarare än fastighetsnivå. Det skulle möjliggöra samordnade lösningar som ger bättre tillgång till laddning för fler boende till en lägre kostnad.

Framtiden motsätter sig inte utbyggnaden av laddinfrastruktur, utan hur kraven formuleras. Förslaget bör utformas på ett sätt som tar hänsyn till områdets helhet snarare än enskilda byggnader. Detta för att skapa effektiva och långsiktigt hållbara lösningar.

Billaddning

Framtiden är positiv till den högre ambitionsnivån med billaddningspunkter men negativ till förslaget om krav på utbyggnad kopplat till fastighetsnivå. Framtiden bedömer det lämpligare att tillgången till billaddning säkras på områdesnivå.

Förslaget i rapporten innebär att onödig utbyggnad annars kan komma att krävas för områden där laddbehovet redan är täckt. Tillståndsparkering och klustrade laddplatser medger enligt Framtidenkoncernen bättre tillgång för fler boende till lägre kostnad. Med Boverkets förslag ökar risken för suboptimering med lägre miljönytta och högre kostnad som följd.

Framtiden ser gärna en förändrad tolkning enligt förslag nedan, i första hand förslag 1 och i andra hand förslag 2.

Förslag 1: Där byggherren har rådighet över angränsade fastigheter kan behovet av laddning hänvisas dit. Genom nyinstallation eller om där redan finns laddare i tillräcklig mängd för att tillgodose även nytillkommande bostadshus.

Förslag 2: Kravet på nyinstallation av laddning gäller endast om inga andra alternativ finns inom 200 meter till aktuell fastighet (i tillräcklig omfattning och publik eller semi-publik).

Laddinfrastruktur

Framtiden är negativ till förslaget att hälften av platserna ska förses med kabeldragning fram till bilparkeringsplatser. Teknisk utveckling av laddboxar med specialkrav och garantifrågan för installatörer av laddboxar talar emot ett sådant krav. Elkablarna kommer sannolikt att kasseras vid installation av laddboxar. Framtiden bedömer det som lämpligare att ställa krav på tomrör och dragfjäder för markparkeringsplatser och förberedelse enligt nuvarande krav i anläggningar.

Cykel

Framtiden är positiv till att Boverket ska precisera tekniska krav på laddinfrastruktur för cykel och men ser gärna att även krav på kvaliteten på cykelparkering ingår. Framtiden bedömer det som olämpligt med styrning av antal cykelplatser. Antalet platser styrs enklast av respektive kommun med lokal kännedom. Kraven behöver variera mellan olika platser, verksamheter, storlekar på bostäder och bostadstyper.

Det är i förslaget ingen skillnad på inomhus- och utomhusparkering vilket med fördel kan tydliggöras. Trygg, säker och användbar cykelparkering är viktigt i omställningsarbetet för hållbar mobilitet samt att bilparkeringsplatser och cykelparkeringsplatser särskiljs. Kravet på cykelparkeringar bör gälla även om det inte byggs någon bilparkering.

Göteborg Energi

Göteborg Energis synpunkter rör inte enbart förslagen i de rubricerade rapporterna, utan innehåller också förslag som mer har med nästa steg att göra, utformningen av föreskrifterna. Utformningen av dessa kommer att ha en avgörande betydelse för direktivets konsekvenser, och bolaget ser det som naturligt att resonera utifrån helheten.

Göteborg Energi noterar att direktivets utgångspunkt, uttryckt redan i skäl-sats nr 6, att byggnader står för 36 % av de energirelaterade växthusgasutsläppen inte är tillämpligt.

I Sverige är den siffran betydligt lägre. Direktivet kommer därmed knappast att påverka Sveriges energirelaterade växthusgasutsläpp. Därför anser Göteborg Energi att implementeringen av direktivet bör fokusera på att ge incitament till sådant som har betydelse för det svenska energisystemet. Det innebär i huvudsak att hushålla med eleffekt, samt att det byggs välisolerade hus, med låga värmeförluster, så att effektbehovet vintertid hålls nere.

Göteborg Energi tillstyrker Boverkets ambition att behålla dagens konstruktion för beräkning av primärenergital, med hjälp av viktningsfaktorer i syfte att skapa teknikneutralitet mellan energibärare. Göteborg Energi anser att denna princip är så pass viktig att den bör kvarstå i Plan och bygg-förordningen. Nivån på viktningsfaktorerna bör ses över, för att bättre spegla värmefaktorn för moderna värmepumpar. Dagens nivåer är inte realistiska och missgynnar fjärrvärmens gentemot eldrivna värmepumpar.

I de fall där fjärrvärmens klimatpåverkan ska beräknas och redovisas är det av avgörande betydelse att Boverket inte tillskriver fjärrvärmens fossila utsläpp från avfallsförbränning.

Göteborg Energi vill uppmana Boverket att utforma systemet för energideklarationer så att de så tydligt som möjligt visar de egenskaper som har störst betydelse i den svenska kontexten. Det innebär att uppgifter om energibehov och framförallt effektbehov redovisas på framsidan av deklarationen, vid sidan av de obligatoriska parametrarna.

Göteborg Energi tillstyrker Boverkets ambition om minimi-implementering av solenergikrav. Solel är en självklar del i den svenska elproduktionsmixen. Men utvecklingen bör drivas utifrån elsystemets behov, uttryckt som marknadssignaler, precis som annan produktion. Inte genom detaljkrav som kan visa sig kostsamma för fastighetsägare.

Göteborg Energi vill även uppmärksamma på att den senaste tidens allvarliga försämring av säkerhetsläget gör det tydligt hur angeläget det är att bygga hus som kan hålla värmen så bra som möjligt, även när det är kallt ute, och om energiförsörjningen fallerar.

Göteborg Energi påtalar också att flera bestämmelser i direktivet har ingen, eller i värsta fall kontraproduktiv effekt på energisystemet. Det gäller bland annat gynnandet på olika sätt av egenproducerad energi. I dessa avseenden bör den svenska implementeringen präglas av minimi-implementering.

Higab

Rapport 2025:3: Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

Higab tillstyrker förslaget att behålla dagens konstruktion av beräkning av primärenergitalet med hjälp av viktningsfaktorer, i syfte att skapa teknikneutralitet mellan energibärare.

Higab påtalar att solelproduktion på sommaren möjliggör sämre isolerade hus, med högre effektbehov på vintern. Utveckling av andelen solel samt regleringen av billaddplatser bör styras utifrån elsystemets marknadsplats och inte genom krav som kan visa sig kostsamma och med dålig lönsamhet.

Higab vill uppmärksamma att EPBD kan få stor påverkan på byggnaders kulturvärden, till exempel genom att nya tekniska lösningar behöver tillkomma som solpaneler eller andra energieffektiviseringsåtgärder.

Det kan förvanska byggnader om åtgärderna inte utförs på ett varsamt sätt. De byggnader som får undantas enligt direktivet är bland annat byggnader som används för andakt och religiös verksamhet samt byggnader som ägs av Försvarmakten. För byggnader med officiellt skydd på nationell, regional eller lokal nivå, som del av en utvald miljö, eller på grund av deras särskilda arkitektoniska eller historiska värde, får kravnivåerna anpassas om kraven medför oacceptabla förändringar av byggnadernas särdrag eller utseende. Det innebär att gränsvärdena för energiprestanda behöver anpassas för skyddade byggnader.

Rapport 2025:8: Hållbar mobilitet

Higab ställer sig avvisande till preciserade retroaktiva kravet på en laddningspunkt för vissa lokalbyggnader som föreslås upphävas i PBF för att överföras till Boverkets föreskrifter. Utifrån elnätets utbyggnad i kommunerna bör dessa frågor styras av aktuellt elnätsbolag samt berörda fastighetsägare i samspel för att hitta den mest kostnadseffektiva lösningen.

Miljöförvaltningen

Rapport 2025:3: Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

Miljöförvaltningen lyfter att viktningsfaktorer för olika energibärare är av stor betydelse för bedömningen av energiprestandan i exempelvis en energideklaration.

Viktningsfaktorer syftar till att exempelvis gynna fjärrvärme kontra eluppvärmning, vilket ur ett energisystemperspektiv är klokt då det troligtvis kommer råda brist på el i framtiden. Miljöförvaltningen har inga synpunkter på exakta nivåer men påpekar att dessa bör användas för att gynna ett hållbart energisystem som styr mot att effektivisera konsumtionen av el.

Miljöförvaltningen bedömer också att i de fall där fjärrvärmens klimatpåverkan ska beräknas och redovisas är det av betydelse att Boverket inte tillskriver fjärrvärmens fossila utsläpp från avfallsförbränning, utan att dessa allokeras till plastproducenterna.

Rapport 2025:6: Översyn av systemet med energideklarationer

Miljöförvaltningen är positiv till den utökning av krav på energideklarationer som föreslås vid exempelvis ombyggnation eller när byggnaden ägs eller förvaltas av ett offentligt organ, samt förslag om frivilliga energirenoveringsplaner. Energideklarationer är en relativt enkel åtgärd för att bidra med ökad kunskap för energieffektiviseringspotentialer. Miljöförvaltningen är också positiv till den skarpare kontrollen som föreslås, exempelvis att oberoende kontroll ska ske av energideklarationer och energirenoveringsplaner. Förvaltningen ställer sig också positiv till att införa förslag på åtgärder i deklARATIONERNA för att fasa ut fossil uppvärmning och minska elförbrukning.

Miljöförvaltningen är särskilt positiv till förslaget om att energi- och klimatrådgivare ska ha tillgång till registret över energideklarationer och energirenoveringsplaner, då detta har efterfrågats under en längre tid och kan bidra till att effektivisera och underlätta rådgivarnas arbete.

Rapport 2025:8: Hållbar mobilitet

Miljöförvaltningen ser positivt på att begreppet ”laddning av fordon” i plan- och bygglagen föreslås breddas till ”hållbar mobilitet” så att även cykelparkeringar innefattas. Främjande av cykelparkeringar ses som en viktig pusselbit i att öka cyklingen. Detta går i linje med delmålet i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram som handlar om att ”minska klimatpåverkan från transporter med 90 procent”.

Det är av vikt att cykelparkeringarna utformas så att de möjliggör parkering även för större cyklar som lådcyklar, att de är stöldsäkra, samt att säker laddning kan utföras både ur brand- och stöldriskperspektiv.

Parkeringsbolaget

Rapport 2025:3: Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

Parkeringsbolaget påtalar att det föreslagna skyldigheterna att utrusta vissa byggnadskategorier med solenergiteknik, exempelvis befintliga offentliga byggnader senast 2027 och kommersiella byggnader över 250 m² senast 2030 innebär betydande investeringar. Det är därför avgörande att möjlighet till undantag ges för byggnader där tekniska, kulturhistoriska eller ekonomiska skäl omöjliggör eller starkt försvårar installation. Vidare att det ges tillgång till tydlig vägledning om vad som avses med ”lämplig solenergiinstallation” samt att kommunens energinätleverantör ges mandat att styra och samordna framtida installationer för att säkerställa att elsystemet fungerar stabilt, särskilt med hänsyn till det ökande överskottet av solenergi under sommarhalvåret, vilket kan skapa kapacitetsproblem i elnätet.

Parkeringsbolaget menar även att de retroaktiva kraven, där även befintliga byggnader omfattas av skärpta energiprestandakrav (exempelvis via minimistandarder för energiprestanda – MEPS), riskerar att påverka fastighetsägares affärsmodeller negativt. Parkeringsbolaget efterfrågar därför lång framförhållning och möjlighet till successivt genomförande samt finansiellt stöd riktat till energieffektivisering i befintligt bestånd, inklusive stöd till energikartläggningar och förstudier.

Parkeringsbolaget ser positivt på att digitala lösningar lyfts fram som ett sätt att främja energieffektivitet (artikel 13). Samtidigt är det viktigt att nya krav på fastighetsautomation i äldre byggnader differentieras efter byggnadens förutsättningar samt att regelverket inte blir ett hinder för teknisk innovation genom att låsa fast aktörer vid vissa teknologier eller systemkrav.

Rapport 2025:6: Översyn av systemet med energideklarationer

Parkeringsbolaget påtalar att de nya inspektionskraven bör samordnas med andra obligatoriska kontroller för att undvika dubbelarbete. Bolaget är också positiva till tydligare uppföljning, men anser att det kräver resurser och tydliga riktlinjer, både för Boverket och certifieringsorganen.

Parkeringsbolaget stödjer även ökad tillgång till energidata, så länge det sker säkert och med respekt för integritet och lyfter även fram att information från energideklarationer kan bidra till bättre rådgivning och effektivare energiarbete, men bör hanteras med tydlig struktur och transparens.

Rapport 2025:8: Hållbar mobilitet

Parkeringsbolaget menar att fastighetsägare måste kunna förstå och planera för vilka åtgärder som förväntas, särskilt vid ny- och ombyggnation, men också vid retroaktiva krav. Reglering utan tillräcklig tydlighet riskerar att skapa osäkerhet och ökade kostnader. Samtidigt ser Parkeringsbolaget positivt på de föreslagna kraven, då de kan bidra till en snabbare omställning till fossilfria fordon. En utveckling bolaget gärna är med och möjliggör genom sina fastigheter och tjänster.

Vidare lyfter Parkeringsbolaget att de retroaktiva krav som följer av direktivet, och som nu analyseras för eventuell införlivning i Boverkets föreskrifter, kan få omfattande ekonomiska och praktiska konsekvenser för fastighetsägare. Det är därför nödvändigt att dessa krav:

- preciseras noggrant i fråga om vilka typer av parkeringsanläggningar de ska gälla exempelvis friliggande garage, markparkeringar eller parkeringshus,
- differentieras utifrån byggnadernas användning, storlek och belägenhet,
- tidsmässigt ges god framförhållning för införande och efterlevnad.

Parkeringsbolaget menar att det är viktigt att regelverken samordnas med övriga nationella initiativ inom mobilitet, elektrifiering och energiinfrastruktur. Lagstiftning bör kompletteras med ekonomiska incitament, exempelvis investeringsstöd, för att möjliggöra och påskynda implementeringen, särskilt i befintlig bebyggelse.

Stadsfastighetsförvaltningen

Rapport 2025:3: Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

Stadsfastighetsförvaltningen skriver att kravet att alla offentliga byggnader ska ha installerade solcellsanläggningar går i linje med stadens politiska beslut men att den tidslinje som är utsatt kan bli svår att nå då fastighetsförvaltningen har många fastigheter och därför kan de små anläggningarna på byggnader mellan 250-750 m² bli senare än 2030.

Stadsfastighetsförvaltningen påtalar att förvaltningen saknar några av förvaltningens verksamhetstyper i listan över energianvändningen för olika verksamhetstyper, såsom vård och omsorgsboende och underkategorier för utbildningslokaler.

Stadsfastighetsförvaltningen lyfter fram att på flera ställen i direktivet skrivs inneklimat i med värderande ord som ”gott inneklimat”, ”kvaliteten på inomhusklimat”, ”optimal inomhusmiljö” etcetera. Beroende på vad det resulterar i förslagstexten och vem eller vad som ska avgöra vad definitionerna innebär, kan det tillkomma installationer för att säkerställa att kravet uppnås. Ett exempel är att om krav ställs på maximal inomhustemperatur, kommer flertalet byggnader behöva utrustas med komfortkyla vilket på sikt kommer få motverkande effekt mot direktivets syfte.

Rapport 2025:8: Hållbar mobilitet

Stadsfastighetsförvaltningen påtalar att en konsekvens av rapporten är att förvaltningen i högre utsträckning än tidigare måste förbereda laddningspunkter i nyproduktion med det nya förslaget. Förvaltningen ser inget behov av platserna eftersom förvaltningen inte hyr ut till allmänheten. I den mån hyresgästerna önskar platser tillgodoses det behovet redan idag. Ändringen bedöms leda till en ökad produktionskostnad men också ökade driftskostnader med ökade serviskostnader.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret poängterar i yttrande att det inte är rimligt att val av tillförselsystem ska påverka en byggnads redovisade energiprestanda. För att åstadkomma teknikneutralitet mellan fjärrvärme och värmepumpslösningar krävs att relationen mellan viktignsfaktorerna för el respektive fjärrvärme motsvarar värmefaktorn i en värmepump.

I de fall där fjärrvärmens klimatpåverkan ska beräknas och redovisas är det av avgörande betydelse att Boverket inte tillskriver fjärrvärmens fossila utsläpp från avfallsförbränning, utan att dessa allokeras till plastproducenterna.

Vidare föreslår stadsledningskontoret att Boverket utforma systemet för energideklarationer så att de så tydligt som möjligt visar de egenskaper som har störst betydelse i den svenska kontexten. Det innebär att uppgifter om energibehov och framförallt effektbehov redovisas på framsidan av deklarationen, vid sidan av de obligatoriska parametrarna.

Stadsledningskontoret vill lyfta fram att det är viktigt att användarperspektivet samt en kostnadseffektiv hantering styr när det gäller nya krav på utbyggnad av laddpunkter och laddinfrastruktur snarare än exakta krav på tekniska lösningar. Stadsledningskontoret anser att kraven på laddpunkter och laddinfrastruktur bör ses på områdesnivå snarare än fastighetsnivå. Det skulle möjliggöra samordnade lösningar som ger bättre tillgång till laddning för fler boende till en lägre kostnad. Stadsledningskontoret bedömer att det inte är lämpligt med styrning av exakt antal cykelplatser. Trygg, säker och användbar cykelparkering är viktigt i omställningsarbetet för hållbar mobilitet samt att bilparkeringsplatser och cykelparkeringsplatser särskiljs.

Stadsledningskontoret tillstyrker Boverkets ambition om minimi-implementering av solenergikrav. Soler är en självklar del i den svenska elproduktionsmixen, men utvecklingen bör drivas utifrån elsystemets behov uttryckt som marknadssignaler, precis som annan produktion. Detaljkrav som kan visa sig kostsamma för fastighetsägare.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till förslaget att benämna byggnader som nollutsläppsbyggnader jämfört med tidigare motsvarande krav att nya byggnader ska vara nollenergibyggnader.

Stadsledningskontoret ser positivt på att begreppet ”laddning av fordon” i plan- och bygglagen föreslås breddas till ”hållbar mobilitet” så att även cykelparkeringar innefattas.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Sammanfattning

Denna delredovisning omfattar förslag på författningsändringar på lag- och förordningsnivå för genomförande av följande artiklar i det omarbetade EPBD¹:

- artikel 2 Definitioner
- artikel 4 Antagande av en metod för beräkning av byggnaders energiprestanda
- artikel 5 Fastställande av minimikrav avseende energiprestanda
- artikel 6 Beräkning av kostnadsoptimala nivåer för minimikrav avseende energiprestanda
- delar av artikel 7 Nya byggnader
- artikel 8 Befintliga byggnader
- delar av artikel 9 Minimistandarder för energiprestanda för lokalbyggnader och utvecklingsbanor för progressiv renovering av bostadsbyggnadsbeståndet
- artikel 10 Solenergi i byggnader
- artikel 11 Nollutsläppsbyggnader
- artikel 13 Byggnadens installationssystem.

Det omarbetade direktivet medför att nya krav på energihushållning och värmeisolering i byggnader behöver införas i byggreglerna samt att ett flertal befintliga krav och beräkningsmetoder för kravnivåernas fastställande behöver ändras. Bland annat införs krav på minimistandarder för energiprestanda på befintliga lokalbyggnader och krav på installation av solenergiteknik. Dessutom införs det nya begreppet nollutsläppsbyggnad vilket påverkar ett flertal artiklars genomförande. Omarbetningen har tillfört en ökad komplexitet i direktivet då kraven i många fall är av relativt detaljerad art och krav i enskilda artiklar relaterar i större utsträckning till krav i andra artiklar. Avvägningar avseende regleringsnivå och samordning mellan olika författningar har därför varit särskilt viktigt i Boverkets utredningsarbete.

Boverket föreslår att det omarbetade direktivet, avseende ovanstående artiklar, införlivas genom ändringar i plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, och i ett efterföljande skede i Boverkets föreskrifter. Kraven på energihushållning och värmeisolering i PBF föreslås utformas så att de direkt kan tillämpas på alla byggnader, det vill säga även för de byggnader som kan undantas från vissa krav enligt direktivet. Sådana undantag kommer tillsammans med den närmare direktivsenliga utformningen av byggreglerna införlivas genom Boverkets föreskrifter.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (omarbetning), EPBD.

Boverket bedömer att de föreslagna ändringarna i PBF i sig inte innebär någon ändring av kravnivåerna. Ändringarna ger emellertid rättslig grund för kommande reglering i föreskrifter, i vilka kravnivåerna kommer behöva ändras i enlighet med det omarbetade direktivet.

Genom att de direktivsenliga kraven preciseras samlat på föreskriftsnivå bedömer Boverket att förutsättningarna för att tillskapa sammanhållna och enhetliga byggregler avseende krav på byggnaders energihushållning och värmeisolering förbättras. Det skapar förutsättningar för ett ändamålsenligt och samhällsekonomiskt effektivt genomförande av direktivet.

Vissa krav som behöver införas till följd av direktivet är så kallade retroaktiva krav, det vill säga att de gäller för befintliga byggnader. Det förekommer även så kallade följdkrav, det vill säga krav vid ändring av byggnad som ställs på annan del än den del ändringen omfattar. Även avseende dessa delar lämnar Boverket förslag till ändringar i PBF för att ge rättslig grund för kommande reglering i föreskrifter.

Sammanfattning

Uppdragets omfattning

Denna rapport omfattar den första delredovisningen i uppdraget från regeringen att genomföra en översyn av systemet med energideklarationer enligt direktivet om byggnaders energiprestanda (KN2024/01303).

I denna delredovisning lämnas förslag på författningsändringar för genomförande av följande artiklar i det omarbetade Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (omarbetsning) (EPBD), artikel 12 ”Renoveringspass”, artikel 16 ”Datautbyte”, artikel 19 ”Energicertifikat”, artikel 20 ”Utfärdande av energicertifikat”, artikel 21 ”Uppvisande av energicertifikat”, artikel 22 ”Databaser för byggnaders energiprestanda”, artikel 23 ”Inspektioner”, artikel 24 ”Rapporter om inspektion av värme-, ventilations- och luftkonditioneringssystem”, artikel 25 ”Oberoende experter” samt artikel 27 ”Oberoende kontrollsystem”.

Dessutom har de rekommendationer och slutsatser som Riksrevisionen tog upp i rapporten ”Systemet med energideklarationer — tydligt syfte men oklart mål” (RiR 2021:21) beaktats.

Boverkets förslag

De författningsändringar i lag- och förordning som föreslås i denna rapport kan sammanfattas nedan.

Energideklarationer

- Nytt krav på att byggnadsägare ska upprätta en energideklaration vid en ombyggnad som innefattar en betydande del av klimatskärmen.
- Nytt krav att det även ska finnas en energideklaration när byggnadens ägs eller används av ett offentligt organ och ofta besöks av allmänheten.
- En regel införs som gör det möjligt för byggnadsägare att genomföra en förenklad uppdatering av energideklarationen utan att dess giltighetstid påverkas.
- Krav på att energideklarationen ska innehålla nya uppgifter, bland andra om byggnadens energianvändning och dess installationer. Rekommendationer som lämnas i energideklarationen ska också innehålla uppgift om hur byggnadens driftrelaterade växthusgasutsläpp kan minskas och en uppskattning av energibesparingen.
- Nytt krav på att när en byggnad bjuds ut till uthyrning eller försäljning ska ägaren av byggnaden eller säljaren se till att uppgift om

byggnadens energiprestanda som finns i energideklarationen anges vid annonsering.

- Utformningen på energiklassningen av byggnader regleras även fortsättningsvis i Boverkets föreskrifter.

Inspektioner

- Nytt krav i det omarbetade direktivet på intervall för inspektioner av uppvärmnings-, ventilations-, och luftkonditioneringssystem. De ska utföras med ett intervall om fem år om den nominella effekten är över 70 kilowatt och med tre år om den nominella effekten är över 290 kilowatt. Möjlighet till ett förenklat förfarande föreslås för en bättre samordning mellan giltighetstider för energideklarationer och andra kontrollsystem.

Energirenoveringsplaner

- Det svenska namnet för renoveringspass föreslås vara energirenoveringsplan.
- En regel införs om att byggnadsägare frivilligt kan upprätta en energirenoveringsplan för byggnaden. Om det görs så ska den göras av en certifierad energiexpert.
- Nytt krav på vad en energirenoveringsplan ska innehålla.

Datautbyte och databas

- Nytt krav på att Boverket ska föra register över energirenoveringsplaner och indikatorer för smarthetsberedskap som har lämnats till verket (utöver den skyldighet som Boverket har idag avseende energideklarationer och inspektionsprotokoll).
- Regel om att Boverket får medge direktåtkomst till energideklarationsregistret till kommunal energi- och klimatrådgivning.
- Regel om att Boverket ska publicera information om andelen byggnader i byggnadsbeståndet som har giltig energideklaration på sin webbplats, minst två gånger per år.
- Regel om att Boverket ska överföra information från energideklarationsregistret till EU:s observatorium för byggnadsbeståndet minst en gång per år.

Oberoende kontrollsystem

- Nya krav om oberoende kontrollsystem för energideklarationer som ersätter de nuvarande lydelserna om validitetskontroll.
- Nytt krav om att Boverket ska inrätta ett oberoende kontrollsystem för energirenoveringsplaner och för inspektionsprotokoll för inspektioner av värme-, ventilations- och luftkonditioneringssystem.

Övergripande konsekvenser av förslaget

De aktörer som det ställs krav på i lag och förordning om energideklarationer är byggherrar, fastighetsägare, säljare av byggnader och certifierade energiexperter. Men energideklarationerna har ett tydligt konsumentperspektiv och därför är det många fler som kommer i kontakt med dem.

Ändringarna som föreslås kommer medföra ökade kostnader som i slutändan drabbar byggnadsägaren. Byggnadsägaren kommer att få en större mängd användbar information i energideklarationerna som kan vara till fördel i olika sammanhang, till exempel vid förhandling om låneräntor med kreditinstitut. En del lättnader kommer också att införas till gagn för byggnadsägaren, bland annat ett förenklat förfarande för uppdatering av energideklarationer, inspektioner och energirenoveringsplaner.

De nya kraven innebär också att uppföljning och kontroll av energideklarationssystemet stärks. Ansvaret för det föreslås läggas på Boverket men även certifieringsorganen kommer få ta ett ökat ansvar. Även om kraven följer av direktivet så har också Riksrevisionen pekat på detta problem i den granskning som myndigheten gjorde av energideklarationssystemet 2021. Denna utökade uppgift innebär även kostnader för staten.

Sammanfattning

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att ta fram vissa underlag för Sveriges genomförande av artikel 14 ”Infrastruktur för hållbar mobilitet” i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (omarbetning), EPBD. I denna rapport, som är en delredovisning av uppdraget, lämnar Boverket förslag på författningsändringar på lag- och förordningsnivå, för att införa kraven i svensk lagstiftning. Delredovisningen innehåller också en konsekvensbeskrivning av författningsförslagen.

Boverket föreslår att det omarbetade direktivets krav på hållbar mobilitet införs som ett tekniskt egenskapskrav i plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Det elfte tekniska egenskapskravet, "laddning av elfordon", i 8 kap. 4 § PBL breddas och ändras till "hållbar mobilitet" för att därmed även innefatta krav på cykelparkeringsplatser enligt artikel 14 i direktivet.

Boverkets förslag innebär en allmänt hållen bestämmelse om egenskapskrav avseende hållbar mobilitet på förordningsnivå, i plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Vilken kravnivå som gäller fastställs, med stöd av bemyndiganden i förordningen, i stället i Boverkets föreskrifter. Vilka närmare krav som ska gälla i fråga om utrustning för laddning av elfordon och cykelparkeringsplatser omfattas därför inte av de nu aktuella förslagen till lag- och förordningsändring utan kommer att följa av Boverkets senare meddelade föreskrifter. Det gällande preciserade retroaktiva kravet på en laddningspunkt för vissa lokalbyggnader föreslås upphävas i PBF för att överföras till Boverkets föreskrifter.

Konsekvensbeskrivningen är strikt avgränsad till en bedömning av konsekvenser som följer av författningsförslaget. Eftersom författningsförslaget inte innehåller några förändringar i vilka faktiska krav som en byggnad ska uppfylla eller krav på hur någon berörd aktör ska agera är konsekvenserna för de som berörs marginella. Boverket kommer att göra en fullständig konsekvensutredning när direktivets krav införlivas genom föreskrifter.

Till skillnad mot ny- och ombyggnadsfallet framgår inte av direktivet för vilka bilparkeringsplatser de retroaktiva kraven ska tillämpas utifrån bilparkeringsplatsernas placering i förhållande till byggnaden. Boverket bedömer att det finns ett utrymme för medlemsstaterna att i den nationella regleringen precisera vilka bilparkeringsplatser som omfattas av de retroaktiva kraven. I rapporten analyseras olika alternativ för införlivande av de retroaktiva kraven genom Boverkets föreskrifter. Kraven enligt det omarbetade direktivet är betydligt mer omfattande än det gällande retroaktiva kravet.

För att minimera risken för olönsamma åtgärder och för ett samhällsekonomiskt effektivt genomförande förordar Boverket att direktivet införlivas på en miniminivå genom att de tillkommande retroaktiva kraven enbart omfattar byggnader med bilparkeringar i byggnaden.

Datum: 2025-05-20

Ärendenummer: SLK-2025-00430

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer: KN2025/00719

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Tre rapporter från Boverket om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda

Synpunkter på Rapport 2025:3: Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

Övergripande synpunkter

Göteborgs Stad noterar att direktivets utgångspunkt, uttryckt i skäl-sats nr 6, att byggnader står för 36 % av de energirelaterade växthusgasutsläppen, inte är tillämpligt för Sverige. I Sverige är den siffran betydligt lägre. Direktivet kommer därmed att ha en begränsad påverkan på Sveriges energirelaterade växthusgasutsläpp som främst domineras av utsläpp från industrin och transportsektorn. Därför anser Göteborgs Stad att implementeringen av direktivet bör fokusera på att ge incitament till sådant som har betydelse för det svenska energisystemet. Det innebär i huvudsak att hushålla med eleffekt, samt att det byggs välisolerade hus, med låga värmeförluster, så att effektbehovet vintertid hålls nere. Den senaste tidens allvarliga försämring av säkerhetsläget gör det tydligt hur angeläget det är att bygga energi- och effekteffektiva hus. Den svenska implementeringen av direktivet bör syfta till att uppnå detta på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt.

Göteborgs Stad tillstyrker Boverkets ambition att behålla dagens konstruktion för beräkning av primärenergital med hjälp av viktningsfaktorer i syfte att skapa teknikneutralitet mellan energibärare. Göteborgs Stad anser att denna princip är så pass viktig att den bör kvarstå i Plan- och byggförordningen. Nivån på viktningsfaktorerna bör ses över för att bättre spegla värmefaktorn för moderna värmepumpar. Dagens nivåer är inte realistiska och därför missgynnar fjärrvärmens gentemot eldrivna värmepumpar.

Exakt hur stora växthusgasutsläppen från byggnaders energianvändning är beror på hur systemgränser dras. Hur geografisk avgränsning av elproduktionen väljs, och vilka aktörer som belastas för klimatpåverkan från plastanvändning, är två exempel som påverkar de redovisade utsläppen från bebyggelsen. I de fall där fjärrvärmens klimatpåverkan ska beräknas och redovisas är det av avgörande betydelse att Boverket inte tillskriver fjärrvärmens fossila utsläpp från avfallsförbränning, utan att dessa allokeras till plastproducenterna.

Flera bestämmelser i direktivet har ingen, eller i värsta fall kontraproduktiv effekt på energisystemet.

Lägre energinivåer vid nybyggnation och energibesparing vid renovering måste jämföras med den klimatpåverkan tillkommande material, som står för den mest betydande klimatpåverkan, ger upphov till. Flera bestämmelser i direktivet kan bidra kontraproduktivt till direktivets indirekta syfte om att minska klimatpåverkan. Generellt anser Göteborgs Stad att detta perspektiv ofta saknas i författningstexten och att direktivet bör anpassas till den svenska kontexten där energioptimering inte alltid leder till faktisk klimatnytta.

Behåll syftet med viktningsfaktorerna i förordningstexten

Göteborg Stad delar Boverkets bedömning att det reviderade direktivet medger att fortsatt använda viktningsfaktorer i syfte att skapa teknikneutralitet mellan de konkurrerande uppvärmningssystemen fjärrvärme och värmepumpar. Det är inte rimligt att val av tillförselssystem ska påverka en byggnads redovisade energiprestanda. Principen anser Göteborgs Stad så viktig att den även fortsatt bör vara inskriven i Plan och byggförordningen. Göteborgs Stad avstyrker alltså Boverkets förslag att ta bort skrivningen om teknikneutralitet i PBF 3 kap 14§.

Justera viktningsfaktorerna för att skapa teknikneutralitet

För att åstadkomma teknikneutralitet mellan fjärrvärme och värmepumpslösningar krävs att relationen mellan viktningsfaktorerna för el respektive fjärrvärme motsvarar värmefaktorn i en värmepump. Dagens viktningsfaktorer, 1,8 respektive 0,7 ger en relation strax under 2,6. Sannolikt går det inte att få tag på en värmepump med en så låg värmefaktor på marknaden. En mer realistisk nivå på värmefaktorn ligger betydligt högre. Den exakta siffran kan diskuteras, och utvecklas dessutom över tid. I direktivets bilaga I ges ett antal argument för att snarare välja viktningsfaktorn till fjärrvärmens fördel än tvärtom. Dels ska faktorerna vara "framåtblickande", vilket i sammanhanget innebär att höjd bör tas för ytterligare förbättring av värmepumparnas prestanda. Det föreskrivs också att faktorerna ska beakta den positiva påverkan från användning av fjärrvärme. Sammantaget talar detta för att en relation omkring 4 borde kunna ses som teknikneutral.

Motsvarande resonemang gäller också för fjärrkyla, där en realistisk kylfaktor vanligen är över 4.

Ge en rättvisande bild av fjärrvärmens klimatpåverkan

En av de vanligaste källorna till restvärme i fjärrvärmesystem är avfallsförbränning. I Boverkets klimatdatabas för byggvaror belastas fjärrvärme för de fossila utsläpp som den plast som förbränns i avfallspannorna ger upphov till. Detta trots att fjärrvärmesystemen annars beskrivs som i PBF 3 kap 14§ beskrivs som "*hållbara uppvärmningssystem som inte är fossilbaserade*" i den gamla lydelsen, och i den nya "*...kommer från fossilfria källor*". Denna, korrekta, beskrivning av fjärrvärmesystemen går inte ihop med att belasta fjärrvärmekunderna med klimatpåverkan från samhällets oförmåga att hantera plastavfall. Om fjärrvärmesystemen, som idag i princip är helt fossilbränslefria, skulle belastas av växthusgasutsläpp kopplade till restvärmeutnyttjande, så skulle trovärdigheten för produkten allvarligt skadas.

Låt marknaden styra utbyggnaden av solcellproduktion

Göteborg Stad tillstyrker Boverkets ambition om minimi-implementering av solenergikrav. Solcell är en självklar del i den svenska elproduktionsmixen, men utvecklingen bör drivas utifrån elsystemets behov uttryckt som marknadssignaler, precis som annan produktion. Detaljkrav som kan visa sig kostsamma för fastighetsägare.

Synpunkter på författningstext

Artikel 4, Antagande av en metod för beräkning av byggnaders energiprestanda.

I bilaga 1 beskrivs att normal energianvändning tas fram för olika verksamhetstyper. Göteborgs Stad ser gärna att ytterligare några verksamhetstyper tas upp i förslagslistan såsom vård och omsorgsboenden samt att det går att särskilja utbildningslokaler till flera underkategorier (grundskola, förskola och gymnasieskola)

Artikel 5, Fastställande av minimikrav avseende energiprestanda

Där framgår det att ”Dessa krav ska ta hänsyn till en optimal kvalitet på inomhusmiljön...”. I skrivandets stund är det svårt att kommentera kravet då det inte framgår vad som menas med ”optimal kvalitet på inomhusmiljön”. En risk med striktare krav på inomhusmiljö än dagens krav är att det blir svårare att jobba för att minska el- och värmeeffekttoppar för bostadsbolag och för de som äger lokaler. Här ser Göteborgs Stad en risk för motsatt effekt mot direktivets övergripande syfte samt en risk att inte kunna bidra positivt till det svenska energisystemet. Skulle ”optimal kvalitet på inomhusmiljö” innebära att kyla kan krävas i bostäder kan det leda till drastisk ökning av klimatpåverkan.

Artikel 6, Beräkning av kostnadsoptimala nivåer för minimikrav avseende energiprestanda

Gällande punkt 2 gör Göteborgs Stad tolkningen att vid beräkning av ”kostnadsoptimal” får livscykelsskede-GWP (indikator som kvantifierar en byggnads bidrag till globala uppvärmningspotentialen under hela dess livscykel) beaktas och att om energiåtgärden inte är klimatnyttig anses den inte heller vara kostnadsoptimal. Detta ställer sig staden positiv till men anser att *får beakta* omformuleras till *ska beakta*.

Artikel 7, Nya byggnader

Göteborgs Stad ställer sig positiv till förslaget att benämna byggnader som nollutsläppsbyggnader jämfört med tidigare motsvarande krav att nya byggnader ska vara nollenergibyggnader.

Artikel 9, Minimistandarder för energiprestanda för lokalbyggnader och utvecklingsbanor för progressiv renovering av bostadsbyggnadsbeståndet

Här anges det att medlemsstaterna ska säkerställa att den genomsnittliga primärenergianvändningen i hela bostadsbyggnadsbeståndet:

Medlemsstaterna ska säkerställa att den genomsnittliga primärenergianvändningen i i hela bostads byggnadsbeståndet kWh/(m² *år)

- minskar med minst 16 % jämfört med 2020 fram till 2030
- minskar med minst 20-22 % jämfört med 2020 fram till 2035

Om minskningstakten översätts till Göteborgs Stads allmännyttiga bostadsbolag Förvaltnings AB Framtidens (Framtiden) bestånd ser Göteborgs Stad den som möjlig men inte självklar. Staden anser att implementeringen av minskningen i landets genomsnittliga primärenergianvändning ska riktas mot de regioner och bestånd där det gör som mest klimatnytta. Göteborgs Stad har högt satta klimatmål och där fortsatt minskad energianvändning är självklar men att åtgärder måste vidtas där de har som störst effekt på klimatpåverkan.

Göteborgs Stad önskar också framföra att retroaktiva krav, på exempelvis skärpt energiprestanda såsom minimistandarder för energiprestanda – MEPS, kan komma att påverka fastighetsägarnas ekonomi negativt.

Göteborgs Stad efterfrågar därför

- Lång framförhållning och möjlighet till successivt genomförande.
- Finansiellt stöd riktat till energieffektivisering i befintligt bestånd, inklusive stöd till energikartläggningar och förstudier.

Artikel 10, Solenergi i byggnader

De föreslagna skyldigheterna att utrusta vissa byggnadskategorier med solenergiteknik. Exempelvis befintliga offentliga byggnader senast 2027 och kommersiella byggnader över 250 m² senast 2030 innebär en betydande investering. Det är därför avgörande att:

- möjlighet till undantag ges för byggnader där tekniska, kulturhistoriska eller ekonomiska skäl omöjliggör eller starkt försvårar installation,
- det ges tillgång till tydlig vägledning om vad som avses med ”lämplig solenergiinstallation”,
- kommunens energinätleverantör ges mandat att styra och samordna framtida installationer för att säkerställa att elsystemet fungerar stabilt och optimalt, särskilt med hänsyn till det ökande överskottet av solel under sommarhalvåret, vilket kan skapa kapacitetsproblem i elnätet,
- hänsyn tas till att framförhållningen är väldigt kort.

Artikel 13, Byggnadens installationssystem

Fastighetsautomation och styrsystem

Göteborgs Stad ser positivt på att digitala lösningar lyfts fram som ett sätt att främja energieffektivitet. Samtidigt är det viktigt att:

- nya krav på fastighetsautomation i äldre byggnader differentieras efter byggnadens förutsättningar,
- regelverket inte blir ett hinder för teknisk innovation genom att låsa fast aktörer vid vissa teknologier eller systemkrav.

I punkt 1-6 framgår att systemkrav ska ställas på utbyte och uppgradering av installationssystem. Om dessa systemkrav motverkar återbruk och där uppgradering försvåras på grund av hårda systemkrav kan detta vara kontraproduktivt i förhållande till det övergripande syftet.

Synpunkter på Rapport 2025:6: Översyn av systemet med energideklarationer

Göteborgs Stad vill uppmana Boverket att utforma systemet för energideklarationer så att de så tydligt som möjligt visar de egenskaper som har störst betydelse i den svenska kontexten. Det innebär att uppgifter om energibehov och framförallt effektbehov redovisas på framsidan av deklARATIONEN, vid sidan av de obligatoriska parametrarna.

Utforma energideklarationer så att de visar byggnadens egenskaper

Direktivet kräver att åtskilliga uppgifter ska ingå i energideklarationerna. Några av dessa ska presenteras på deklARATIONERNAS framsidor.

Vidare tillåter direktivet att ytterligare en stor mängd uppgifter inkluderas. Göteborgs Stad föreslår att dessa frihetsgrader utnyttjas för att göra deklARATIONerna så ändamålsenliga som möjligt. Det innebär att uppgifterna först och främst ska ge information om byggnaden, och först i andra hand om installationerna. Då är det i bilaga V i direktivet som kallas ”det beräknade energibehovet”, alltså den mängd energi, oavsett installationer, som krävs för att försörja byggnaden, en mycket bättre parameter än primärenergitalet, som inkluderar installationerna. Denna uppgift krävs enligt direktivet, men behöver inte stå på framsidan av deklARATIONen. Göteborgs Stad anser att uppgiften ”det beräknade energibehovet” ska redovisas på framsidan, lika tydligt som de obligatoriska uppgifterna.

Bilaga V tillåter också uppgifter om effekt, ”toppbelastning” som det står i punkt 2a. Detta är en bättre information om själva byggnaden än energibehovet, eftersom det inte tar hänsyn till vare sig tillförselsystemen eller eventuell egenproduktion av energi. Ett effektmått, företrädesvis i form av ett värmeförlusttal, ger en bättre bild av byggnadens egenskaper än de energirelaterade måtten. Göteborgs Stad föreslår att en byggnads värmeförlusttal ska anges på energideklARATIONens framsida, vilket direktivet tillåter.

EnergideklARATION, energirenoveringsplaner samt kontrollmöjligheter

Göteborgs Stad är positiv till den utökning av krav på energideklARATIONer som föreslås vid exempelvis ombyggnation eller när byggnaden ägs eller förvaltas av ett offentligt organ, samt förslag om frivilliga energirenoveringsplaner. EnergideklARATIONer är en relativt enkel åtgärd för att bidra med ökad kunskap för energieffektiviseringspotentialer. Göteborgs Stad är också positiv till den skarpare kontrollen som föreslås, exempelvis att oberoende kontroll ska ske av energideklARATIONer och energirenoveringsplaner. De nya inspektionskraven bör samordnas med andra obligatoriska kontroller för att undvika dubbelarbete. Göteborgs Stad är också positiva till tydligare uppföljning, men anser att det kräver resurser och tydliga riktlinjer, både för Boverket och certifieringsorganen. Staden ställer sig också positiv till att införa förslag på åtgärder i deklARATIONerna för att fasa ut fossil uppvärmning och minska elförbrukning.

Register över energideklARATIONer

Göteborgs Stad är särskilt positiv till förslaget om att energi- och klimatrådgivare ska ha tillgång till registret över energideklARATIONer och energirenoveringsplaner, då detta har efterfrågats under en längre tid och kan bidra till att effektivisera och underlätta rådgivarnas arbete.

Synpunkter på Rapport 2025:8: Hållbar mobilitet

Göteborgs Stad ser positivt på att begreppet ”laddning av fordon” i plan- och bygglagen föreslås breddas till ”hållbar mobilitet” så att även cykelparkeringar innefattas.

Göteborgs Stad vill lyfta fram att det är viktigt att användarperspektivet samt en kostnadseffektiv hantering styr när det gäller nya krav på utbyggnad av laddpunkter och laddinfrastruktur snarare än exakta krav på tekniska lösningar.

Vidare vill Göteborgs Stad betona att hänsyn måste tas till elnätets utbyggnad i kommunerna. Utifrån elnätets utbyggnad bör utbyggnad av laddpunkter och laddinfrastruktur styras av aktuellt elnätsbolag samt berörda fastighetsägare i samspel för att hitta den mest kostnadseffektiva lösningen.

Billaddning

Göteborgs Stad anser att kraven på laddpunkter och laddinfrastruktur bör ses på områdesnivå snarare än fastighetsnivå. Det skulle möjliggöra samordnade lösningar som ger bättre tillgång till laddning för fler boende till en lägre kostnad. Nuvarande förslag bygger på att varje fastighet individuellt ska uppfylla kraven. Det riskerar att leda till suboptimering – både vad gäller miljönytta och ekonomi – särskilt i områden där det är mer kostnadseffektivt att klustra laddplatser för flera fastigheter. Detta gäller även för lokaler där risken annars är att det sker en utbyggnad av laddpunkter och laddinfrastruktur utan att det finns ett behov vilket förutom onödig kostnad för byggnation leder till ökade drift- och servicekostnader.

Byggherrarnas rådighet över angränsade fastigheter bör vägas in då behovet av laddning ska tillgodoses, hänsyn bör tas till om där redan finns laddare i tillräcklig mängd för att tillgodose nytillkommande bostadshus. Hänsyn bör även kunna tas till om det finns tillgång till publik eller semipublik laddning inom 200 meter från aktuell fastighet.

Laddinfrastruktur

Göteborgs Stad bedömer det lämpligare att ställa krav på tomrör och dragfjäder för markparkeringsplatser och förberedelse enligt nuvarande krav i anläggningar istället för krav på kabeldragning fram till bilparkeringsplatser. Teknisk utveckling av laddboxar med specialkrav och garantifrågan för installatörer av laddboxar talar emot ett sådant krav.

Cykel

Göteborgs Stad är positiv till att Boverket ska precisera tekniska krav på laddinfrastruktur för cykel och men ser gärna att även krav på kvaliteten på cykelparkering ingår. Staden bedömer det som olämpligt med styrning av exakt antal cykelplatser. Styrningen av antalet platser bör ske med hänsyn till lokala förutsättningar i respektive kommun. Kraven behöver variera mellan olika platser, verksamheter, storlekar på lokaler, bostäder och bostadstyper.

Det är i förslaget ingen skillnad på inomhus- och utomhusparkering vilket med fördel kan tydliggöras. Trygg, säker och användbar cykelparkering är viktigt i omställningsarbetet för hållbar mobilitet samt att bilparkeringsplatser och cykelparkeringsplatser särskiljs. Kravet på cykelparkeringar bör gälla även om det inte byggs någon bilparkering. Det är av vikt att cykelparkeringarna utformas så att de möjliggör parkering även för större cyklar som lådcyklar, att de är stöldsäkra, samt att säker laddning kan utföras både ur brand- och stöldriskperspektiv.

Vidare behöver klargörande vad som menas med införandeåret kopplat till laddning samt förtydligande vad gäller användarkapacitet för lokalbyggnader, det om det är nuläge eller önskad användning som avses.

Generella synpunkter

Det är viktigt att de nya föreskrifterna är tydliga så att fastighetsägare får förutsättningar att förstå och planera för åtgärder som förväntas vidtas, särskilt vid ny- och ombyggnation, men också vid retroaktiva krav. Föreskrifter måste utformas så att de tar hänsyn till fastighetsägares olika förutsättningar, både tekniskt och ekonomiskt. Det bör även finnas möjlighet att tillämpa alternativa lösningar eller dispensmöjligheter där full efterlevnad inte är rimlig eller möjlig, exempelvis vid kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller i särskilda topografiska lägen.

De retroaktiva krav som följer av direktivet, och som nu analyseras för eventuell införlivning i Boverkets föreskrifter, kan få omfattande ekonomiska och praktiska konsekvenser för fastighetsägare. Det är därför nödvändigt att dessa krav:

- preciseras noggrant i fråga om vilka typer av parkeringsanläggningar de ska gälla (till exempel friliggande garage, markparkeringar eller parkeringshus),
- differentieras utifrån byggnadernas användning, storlek och belägenhet,
- tidsmässigt ges god framförhållning för införande och efterlevnad.

Det är också väsentligt att regelverken samordnas med övriga nationella initiativ inom mobilitet, elektrifiering och energiinfrastruktur. Lagstiftning bör kompletteras med ekonomiska incitament, till exempel investeringsstöd. Detta för att möjliggöra och påskynda implementeringen, särskilt i befintlig bebyggelse.

Göteborgs kommunstyrelse